

Ս Փ Յ Ո Ւ Ռ Ք Ո Ւ Մ

ՍՒՌՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ԷԶՄԵՆԺՆԵՆ

Երեքշաբթի, հունիսի 22-ին, Պան Ամերիկերն էրուսյան Նյու-Յորք Այդելվայլդի օդանավակայանը հասավ գերաշնորհ Սիրոն եպիսկոպոս՝ հայրապետական պատվիրակ Հարավային Ամերիկայի։ Սիրոն եպիսկոպոս, ինչպես նաև ուրիշ եպիսկոպոսներ և առաջնորդներ, հրավիրված էին էջմիածնի Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդի կողմից, անմիջապես մեկնել Հայաստան՝ մասնակցելու համար վախճանյալ Վեհափառ Հայրապետ Գեորգ Զ. Կաթողիկոսի օծումի և թաղման լինհաշուք արարողությանը։

Հարգելի հյուրը առաջնորդվեցավ տիկին Տիրուհի Սվաճյանի բնակարանը, Բրուքլին։

Վախճանյալ Վեհափառ Հայրապետի օծման և թաղման տխուր արարողությանը մանրամասնությունները տալիս եմք, սրբազանը, ընդառաջ երթալով այս տողերը գրողին փափաղին, տվալ հետևյալ տեղեկությունները և իր տպավորությունները Հայաստանին։

Սրբազանը մայիս 22-ին Մոսկվա ժամանած է և հոն հանդիպած է Մամբրե և Տիրան արքեպիսկոպոսներուն, ինչպես նաև Խաղ և Դերենիկ սրբազաններուն և Կիլիկիո և Երուսաղեմի միաբանությանը ուրիշ ներկայացուցիչներուն։

Մոսկվային մինչև Երևան երթուղարձի ծախքերը հոգացված են էջմիածնի Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդի կողմից։ Հայաստանի կառավարությունը մասնավոր օդանավը դրկած է Հայաստանին հայ օդաչուներով, որպիսզի ներկայացուցիչները Երևան տանին։ Կիրակի մայիս 22-ին Երևան հասնելեն ետք, պատգամավորները անմիջապես մեկնած են էջմիածին և բոլորված Վեհափառի դագաղին շուրջ, խոր լուռության մեջ, «Հոգեւոց» արտասանեցին։ Հինգշաբթի, հունիս 27-ին, կատարվեցավ Վեհափառ Հայ-

րապետի թաղման արարողությունը, որ տեղեց ատավտյան ժամը 11-ին մինչև կեսօրիս ետք ժամը 4.30-ին։ Կմասնակցեին 9 եպիսկոպոսներ, 8 վարդապետներ, 10 սարկավազներ։ Արարողությունը ձայնասիւնով տարածվեցավ։ Ներկա էին հազարավոր հավատացյալներ, որոնք արդեն օրերով կուգային Հայաստանի ամեն կողմերին, իրենց վերջին հարգանքը մատուցելու իրենց սիրեցյալ Հայրապետին։

Գերաշնորհ Սիրոն եպիսկոպոս տվալ նաև հետևյալ շահեկան տեղեկությունները Հայաստանի մասին։

Ինը տարվան մեջ, երբ ինքը առաջին անգամ այցելած էր Հայաստան, Երևանի բնակչությունը գրեթե կրկնապատկված է։ Քաղաքը զմայլելիորեն զեղացկացած է։ Ամբողջ Սովետական Միության մեջ միակ քաղաքն է, որ լուր հայկական ճարտարապետությամբ շինված է և ինքնատիպ է։ Վարդապետի տուֆ քարը, իր դեղին-ցիլի գույնով ավելի փայլ կուտա շինքերուն։ Եւ այն պողոտաներ բացված են ամեն տեղ։ Հին քաղաքը գրեթե ամբողջությամբ նորոգված է։ Նկեղեցիները լեցուն են հավատացյալներով, ամեն կողմից քահանաներ կուղեն։ Հայաստանի կառավարությունը կվերանորոգե ամբողջ էջմիածնի վանքը. ան պիտի վերանորոգե նաև Մայր Տաճարը, որ կես միլիոն դոլարով հազիվ կրնա նորոգվի։

Սիրոն սրբազան իր հետ բերած է տպարակ մը հոդ էջմիածնի պարտեզին, զայն Հարավային Ամերիկա տանելու համար։

ՏՆԴԵԿԱՏՈՒ
(«ՊԱՅՔԱՐ» օրաթերթ, 1 հուլիսի
1954 թ., № 153)

ՊԵՏԱՐԱԿ ԵՎ ՔԱՐՈՋ

Հարավային Ամերիկայի Կաթողիկոսական պատվիրակ գերաշնորհ Սիոն Եպիսկոպոս Մանուկյան, որ էջմիածին գացած էր ներկա ըլլալու վախճանեալ Գեորգ Զ. Հայրապետի թաղումին և իր պաշտոնատեղին վերադարձը կկատարե Միացյալ Նահանգներու ճամբով, հունիս 27-ի կիրակին պատարագեց և քարոզեց Ս. Խաչ եկեղեցւո մեջ, ներկայութեամբ խոռոն բաղմութեան մը։ Սրբազանը հուզիչ կերպով նկարագրեց Վեհափառ Հայրապետի Վեհաշուք հուղարկաւորութեանը, հայտնեց թե՛ իրապես սուգի մեջ է թե՛ Հայրենիքի և թե՛ Սփյուռքի հայութեանը։ Ապա պատմականը ըրավ Հայրենիքի և Ս. էջմիածնի, ու շեշտեց անոնց հավատարիմ մնալու մեր սրբազան պարտքը ու մեր հավատքը անխախտ պահելու անհրաժեշտութեանը։ Սիոն սրբազան հիացումով խոսեցավ Հայաստանի ժողովուրդին հառաջդիմութեան և բարգաւաճումին մասին,

և հայտնեց թե՛ ներգաղթողները կարևոր դեր մը ունեցած են Հայաստանի վերելքին մեջ, ու հավաստեց թե՛ ներգաղթը կանգ չէ առած, այլ կսպասվի քաղաքական նպաստավոր պայմաններու։ Հորդորեց, որ մեր հույսն ու հավատքը շտկարացնենք հանդեպ Հայրենիքին, Հայաստանյայց եկեղեցւո և հայ ժողովուրդին։

Ուրախալի էր լսել, որ ներկաներ հիացումով կարտահայտվեին Սիոն սրբազանի քարոզին և իր անձին շուրջ՝ որպէս Ս. էջմիածնի հավատարիմ եղեղեցական մը։

Սրբազանը նույն օրը կնսօրե հոգ խոսած է նաև Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցւո դաշտահանութեան մեջ, որ ևս հասարակութեանը խանդավառած է Հայաստանին և Ս. էջմիածնին բերած հուսատու լուրերով։

ԼՐԱՏՈՒ

(«ՊԱՅՔԱՆ» օրաթերթ, 8 հուլիսի 1954 թ., № 158)

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԽԻՂՃԸ ՀՆՆԳԱՐՏ Է, ԹԵՆՎ ՎԻՃԵԸ ԱՆԳՈՐՄԱՆԵԼԻ

Իստամբուլի «Նոր լույս» թերթը, «Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդին խիղճը հանդարտ է հիմա կատարելապես, թեև իր վիշտը անդամանելի է Վեհափառին վախճանման առթիվ» վերնագիրը կրող խմբագրականով մը (հունիս 1, 1954) հետևյալ արդարացի դնահատականը կընեն.

«Հիմա, որ ներսես Աշտարակեցիի և Խրիմյան Հայրիկի դամբարաններու կողքին, Ս. էջմիածնա Մայր Տաճարի բակին մեջ, կհանգչի հոգնատանջ մարմինը Գեորգ Զ. մեծագործ Կաթողիկոսին, օծման և հուղարկավորութեան փառաշուք հանդիսութեան մը վերջ, որուն նմանը դուն ուրեք տեանված է մեր ազգին պատմութեան մեջ, կխորհինք թե՛ ազգն համորեն վճարելի տուրք մը ունի Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդին։

Այս տուրքը համազգային երախտագիտութեան տուրք մըն է Մայր Աթոռի պահպան հրեշտակները հանդիսացող Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդի այն բոլոր եկեղեցական և աշխարհական անդամներուն, որոնք անմոռանալի Վեհափառին հիշատակը ըստ արժանվոյն պանծացնելու համար, հաջողեցան ի մի համախմբել Սփյուռքի հայութեանը, այս վերջնույն պատգամավոր-

ները բոլորել տալով Անոր նվիրական դազդին շուրջ և կազմակերպել այնպիսի հանդիսութեան մը, որ եթե իրենց վիշտը անդամանելի է սիրեցյալ Վեհի վախճանման առթիվ, կատարելապես հանդարտ է իրենց խիղճը, ըստ արժանվոյն գլուխ հանած ըլլալուն համար իրենց որդիական պարտականութեանը։

Արդարեւ, Վեհին վախճանման առաջին րոպեին մինչև Նորին Ս. Օծութեան թաղումը՝ Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդին հուզումնալից աշխատանքը հայութեան բոլոր սրբանքներուն մեջ վերապրեցնելու հայրենասիր և ազգընտիր Հայրապետին անմահ հիշատակը, Արարատյան Մայր Աթոռին մինչև ի սփյուռս աշխարհի, դյուրավ արդյունավորելի գործ մը չէր կրնար ըլլալ, տրված ըլլալով համաշխարհային պայմանները, և այսօր, ի պատիվ իրեն, կրնանք ըսել թե՛ Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը կրնա պարծիլ իր տեղահանուղ աշխատանքին արդյունավորումը տեսնելով, ապահոված ըլլալուն համար համազգային մասնակցութեանը Վեհի դազդին ընծայված հուսկ հետին հարգանքին։

Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդին ցանկությունը այն հղած էր, որ իր կողմից ոչ մեկ հրավեր անպատասխանի մնար Սփյուռքի հայության մեջ:

Համենայն դեպս, Հայ Եկեղեցվւս բարձրաստիճան դեմքերուն դրեթե կեսին անձամբ մասնակցությունը այդ հանդիսությանց բաժական եղած է մեղմացնելու Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդին մտահոգությունը, և գոհունակություն առթող պարագա մըն էր: Վեհին օծման արարողության պատարագին ալ եղած է Կիլիկիո Կաթողիկոսության արդի տեղակալը՝ ամենապատիվ Տ. Խադսրբազան արքեպիսկոպոս Աջապահյան, որ սիրելին էր Վեհափառին, և գիտենք՝ թե իր ընտրելին էր Պաև հԱթոռ Կիլիկիո Կաթողիկոսության:

Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը բավական լուրջ աշխատանքներ ունի մանավանդ ասկի վերջ, որոնց հաջողության սերտիվ կրադձա ամբողջ հայությունը:

Եպիսկոպոսական ժողովի հառաչիկա գումարումը, Կաթողիկոսական տեղակալի մը ընտրությունը և նախապատրաստությունները Գեորգ Զ.ի հաջորդի ընտրության, ասոնք բոլորը Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը լրջորեն զբաղեցնող և մտահոգող հարցեր են, որոնց հաջողական լուծմանը իրադեկ պիտի դառնանք անշուշտ մոտ առեմեն և որոնց համար մեր սրտագին մաղթանքն է այժմե՛ն՝ կատարյալ հաջողություն:

(Նյու-Յորք, «ԼՐԱՔԵՆ» երկօրյա թերթ, 10 հուլիսի 1954 թ., № 1)

